

Prispevki k bibliografiji: CIKASTO GOVEDO

dr. Metka Žan Lotrič
Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za zootehniko

V letu 2012 smo v okviru raziskave o zgodovinskem razvoju slovenske avtohtone pasme cikasto govedo pripravili delo: »Prispevek k bibliografiji: Cikasto govedo, slovenska avtohtona pasma«. To je strokovni priročnik, ki nam na podlagi številnih literaturnih informacij pomaga pri poznavanju zootehniškega razvoja in reje edine slovenske avtohtone pasme goveda. Kadar želimo utemeljiti smiselnost ohranjanja cikaste pasme (kot dela ohranjanja biotske raznovrstnosti), se je namreč treba zavedati, da ohranjanja neke pasme ni mogoče usmerjati, če ne vemo, kaj je vodilo rejce v preteklosti, da so utrdili določene pasemske lastnosti in značilnosti (prilagojenost na okolje, dober izkoristek glede na naravne danosti ...).

Zbrani podatki o cikastem govedu do leta 1945

Prispevki k bibliografiji »Cikasto govedo – slovenska avtohtona pasma« zajemajo predvsem obdobje do leta 1945. Pri zbiranju zgodovinskih virov o pasmi cikasto govedo smo našli veliko zapisov in gradiv, ki opisujejo živinorejo na današnjem območju Republike Slovenije. Zapisi so v slovenskem jeziku in tudi v drugih, najpogosteje v nemškem. Glavni vir sta nam predstavljali dve deli, in sicer Prispevki k bibliografiji: Zgodovinski viri o slovenskih avtohtonih in tradicionalnih pasmah doma (Šalehar, 2009) in Prispevki k bibliografiji: Slovenske knjige in tiski s področja živinoreje (Šalehar, 2011), ki zajemajo obdobje do leta 1945. Vsa gradiva so dosegljiva tudi na spletni strani digitalne knjižnice Slovenije, DLIB.si. S pregledom teh prispevkov smo pridobili izhodiščne bibliografske podatke, ki so usmerjali naše delo pri pregledu gradiv in virov, ki so shranjeni po različnih knjižnicah v Sloveniji. Tudi nekaj serijskih publikacij in knjig s področja živinoreje je v digitalni knjižnici Slovenije, DLIB.si. Gradiva smo našli še v Arhivu Republike Slovenije. Skupaj so na 39 straneh zapisani bibliografski podatki za 810 objav.

Bohinjka z značilnimi oblikami dobre molznice (Kump in Ločniškar, 1956)

Zgodovinske vire smo iskali tudi po COBIB.SI, vzajemni bibliografsko-kataložni bazi podatkov NUK (Narodna in univerzitetna knjižnica), Katalogu 1774-1947 NUK-a, bazi Narodnega muzeja Slovenije ter katalogih in bazah drugih knjižnic. Veliko knjig in objav s področja govedoreje smo našli tudi v knjižnici Oddelka za zootehniko Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani in v drugih slovenskih knjižnicah. Nekatera gradiva smo dobili na spletni strani ALEX – Historische Rechts und Gesetzestexte Online in na spletni strani Sistory – Zgodovina Slovenije.

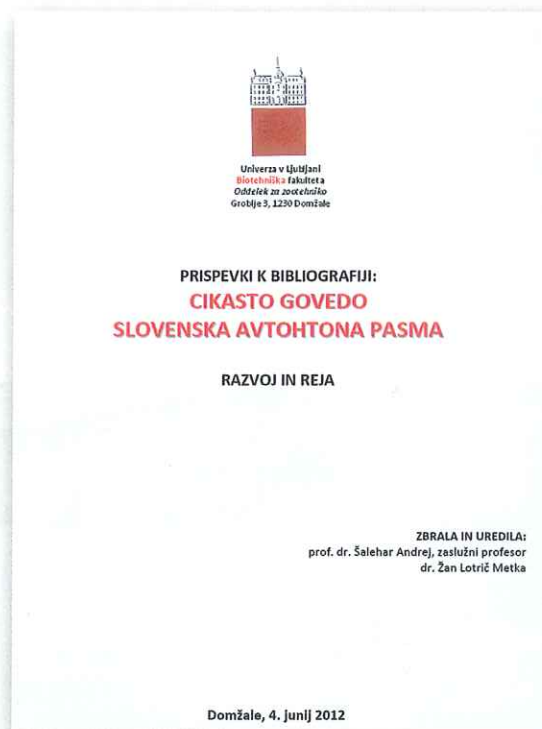
V pomoč nam je bil tudi spletni iskalnik Google-book in drugi spletni iskalniki.

Z družbenimi in tržnimi spremembami je povezana logika reje cikastega goveda, ki se kaže v današnji notranji strukturi celotne populacije (razdelitev živali v tri tipe). Samo živali v cikastem tipu so osnova primarnega namena reje. To so živali, ki imajo t. i. avtohtone lastnosti (lastnosti, neposredno povezane z izvornim tipom) čim bolj izražene. Merila o zunanem izgledu živali, ki jih najdemo v starejših virih, dosega okoli 20 odstotkov celotne populacije cikastega goveda (izvorni tip). Le s poznavanjem zgodovinskega razvoja pasme lahko ohranjamo prvobitnost pasme in pomembno prispevamo k ohranjanju slovenske naravne in kulturne dediščine in še posebej k ohranjanju biotske raznovrstnosti v živinoreji.

Do sedaj zbrani viri podatkov za pripravo bibliografije o cikastem govedu so številni. Pri tem dopuščamo možnost, da kateri podatek ni popoln ali da se nam je pri zbiranju kakšen vir tudi izmuznil. Zato bo vsakršna informacija, ki bi doprinesla k izboljššanju obstoječe bibliografije o cikastem govedu, zelo dobrodošla.

Delo Prispevki k bibliografiji »Cikasto govedo – slovenska avtohtona pasma« je dosegljivo na spletni strani digitalne knjižnice Slovenije, na naslovu:

<http://www.dlib.si/?URN=URN:NBN:SI:DOC-IHWD7OCJ>

Naslovnica Prispevki k bibliografiji:
Cikasto govedo – slovenska avtohtona pasma